

E?itim Stresi ?lçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *E?itim Stresi ?lçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20681>

Özet

E?itim Stresi Ölçe?i (ESÖ), ergenlerin akademik süreçlerden kaynaklanan stres düzeylerini ölçmek amacıyla uyarlanm?? 16 maddelik, be? faktörlü bir psikometrik araçtır. Ölçek, 2014 yılında Celik, Akin ve Sarıcam tarafından Türk kültürüne uyarlanm??tır. Be? ana boyutta toplanan maddeler; **Çalışma Baskısı**, **?? Yüğü**, **Not Kaygısı**, **Öz-Beklenti** ve **Umutsuzluk** gibi e?itimsel stresin temel bile?enlerini de?erlendirmektedir. Ölçeğin psikometrik özellikleri, ergen popülasyonunda yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik sergilemektedir.

Anahtar Kelimeler

E?itim Stresi Ölçe?i, Stres, Ergenlik, Akademik Baskı, Psikometrik Uyarlama, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

I. Celik, A. Akin, Hakan Sarıcam.

Amaç

E?itim Stresi Ölçe?i'nin temel amacı, ergen öğrencilerin eğitim hayatları boyunca karşılaştıkları çe?itli akademik taleplerin ve baskıların yaratt??? stres seviyelerini sistematik olarak ölçmektir. Bu psikolojik araç, öğrencilerin yaşad??? kaygı, tükenmişlik ve başarısızlık korkusu gibi duygusal tepkileri nicel olarak belirlemeyi hedefler.

Ölçek, orijinal formunun yapısını koruyarak Türk kültürüne uygun bir adaptasyon çalışması sonucu geliştirilmiştir. Bu uyarlama, Türkiye'deki eğitim ortamında akademik stres araştırmaları için güvenilir ve geçerli bir araçla yapılabilmesine olanak tanım??tır.

Yapı

Ölçek, e?itimsel stres kavramını be? farklı ve ilişkili alt boyut üzerinden ele almaktadır. Bu yapı, öğrencinin d??sal baskılara verdiği tepkilerden içsel beklentilerine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Toplam 16 maddeden oluşan bu çok boyutlu yapı, eğitim stresinin karma??k doğasını yakalamada etkilidir.

Ölçeğin ölçtüü be? temel alt boyut şunlardır:

Çalışma Baskısı: Günlük ders yükü ve akademik çalışmalardan kaynaklanan yoğun d??sal baskı algısı.

?? Yüğü: Öğrencinin üstesinden gelmesi gereken ödev ve proje miktarının fazlalığından duyduğu zorlanma.

Not Kaygısı: Akademik başarı (notlar) gelecekteki yaşam üzerindeki kritik etkileri hakkındaki derin endişe.

Öz-Beklenti: Bireyin kendine koyduğu yüksek akademik standartlara ulaşamama durumunda yaşadığı içsel gerginlik.

Umutsuzluk: Notlar ve genel akademik başarı konusunda kendine güvensizlik ve karamsarlık duygusu.

Geçerlik

Eğitim Stresi Ölçeği'nin geçerlik çalışması, örneklem yeterliliğini ve yapısal uygunluğunu doğrulamıştır. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) örneklem yeterliliği ölçütü .81 olarak bulunmuştur; bu değer, veri setinin faktör analizi için mükemmel olduğunu göstermektedir. Ayrıca, Bartlett's Küresellik Testi sonucu anlamlı bulunmuştur ($\chi^2=3488.103$, $p<.001$, $df=105$), bu da maddeler arasındaki korelasyonun faktör yapısı oluşturmaya uygun olduğunu kanıtlamaktadır. Faktör yükleri .41 ile .91 arasında değişmektedir.

Yapısal geçerlik, Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) ile incelenmiştir. DFA sonuçları, 16 maddenin orijinal formdaki beş faktörlü yapıyı oluşturduğunu ve beş boyutlu modelin iyi uyum sağladığını göstermiştir. Uyum indeksleri oldukça güçlüdür: χ^2/df oranı 1.40, RMSEA değeri .03, NFI .97, CFI .99, IFI .99, RFI .96, GFI .95 ve SRMR .041 olarak rapor edilmiştir. Bu değerler, modelin yapısal geçerliliğinin yüksek olduğunu kanıtlamaktadır.

Güvenirlik

Ölçeğin iç tutarlılık güvenilirlik analizleri, yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymuştur. Tüm ölçek için hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı .86 olarak belirlenmiştir.

Alt boyutların güvenilirlik katsayıları da ayrı ayrı yüksek değerlerdedir: Çalışma baskısı alt boyutu için .87, ?? yükü alt boyutu için .93, Not kaygısı alt boyutu için .90, Öz-beklenti alt boyutu için .90 ve Umutsuzluk alt boyutu için .91 olarak rapor edilmiştir. Tüm alt boyutların yüksek alpha değerleri, ölçeğin alt yapıların da güvenilir ölçüm yaptığını desteklemektedir.

Faktör Analizi

Eğitim Stresi Ölçeği'nin uyarılma çalışmasında, ölçeğin orijinal yapısının Türk örneğinde geçerli olup olmadığını test etmek amacıyla Doğrulayıcı Faktör Analizi (DFA) uygulanmıştır. DFA, 16 maddenin beklenen beş faktörlü yapıyı (Çalışma Baskısı, ?? Yükü, Not Kaygısı, Öz-Beklenti ve Umutsuzluk) oluşturduğunu kesinleştirmiştir.

Faktör yüklerinin .41 ile .91 arasında değişen güçlü değerler göstermesi, maddelerin ilgili faktörleri

güçlü bir şekilde temsil ettiğini teyit etmiştir. Uyum indeksleri, beş faktörlü yapının model uyumunun mükemmel olduğunu göstermiş, bu da ölçeğin yapısal geçerliliğinin güçlü bir kanıtıdır.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptation)

Format: 16 maddeden oluşan çok boyutlu öz bildirim ölçeği.

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ergenler (Adolescents).

Yaş Grubu: Ortaokul ve lise öğrencileri.

Popülasyon Detayları: Uyarlama çalışması, ergen öğrencilerden oluşan bir örneklem üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Metodolojisi: 5'li Likert Ölçeği kullanılmıştır (1=Hiç Katılmıyorum - 5=Tamamen Katılıyorum). Yüksek puanlar, yüksek düzeyde eğitim stresi yaşadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler

Akademik Başarı, Öz-yeterlik, Doğrulayıcı Faktör Analizi, Güvenirlilik Katsayısı, Ergen Stresi, Psikometri.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Hakan Sarıçam

Yazar ORCID Tanımlayıcısı: Bilgi mevcut değildir.

Kurumsal E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

İletişim Adresi: hakansaricam@gmail.com

Özinler, Ücret ve Test Yılı

Eğitim Stresi Ölçeği, 2014 yılında Türkiye'de uyarlanmış ve yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik çalışmalarda kullanımı için sorumlu yazar (Hakan Sarıçam) ile iletişime geçilmesi önerilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesi aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir: [egitim-stresi-olcegi-toad.pdf](https://tr-scales.arabpsychology.com/egitim-stresi-olcegi-toad.pdf)

Kaynaklar

Celik, I., Akin, A., & Saricam, H. (2014). A Scale Adaptation Study Related to the Examination of Adolescents' Levels of Educational Stress. *Üniversitepark Bülten*, 3(1-2), 44-55. Doi: 10.12973/unibulletin.312.4. Makalenin tam metni ?uradan eri?ilebilir: unibulletin.com

Eğitim Stresi Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Çalışma baskısı (4 madde) (Ör: Günlük derslerimden ve akademik çalışmalarımın dolaylı olarak baskı altına giriyorum)

Ev yükü (3 madde) (Ör: Çok fazla ev ödevim var)

Not kaygısı (3 madde) (Ör: Derslerden aldığım notlar geleceğim için çok önemlidir hatta bütün yaşamımı etkileyebilir)

Öz-beklenti (3 madde) (Ör: Kendim için belirlediğim akademik standartlara ulaşamadığımda kendimi gergin hissedirim)

Umutsuzluk (3 madde) (Ör: Çoğunlukla derslerden alacağım notlar konusunda kendime güvenemem)